

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelígy levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

A **uyirbogatí orth. hitközség** kerületi rabbiállásra pályázatot hirdet. Nőtlen talמידხოchom műflog fiatal emberek pályázhatnak. Négy polgárvál bírók előnyben. Javadalmazás heti 20 P. A rabbivlasztás elnyerése a megdicsőült főrabbinok unokájának kiházasításával van egybekötve.

Schwarz József hitk. elnök.

A **kunszentmártoni aut. orth. izr. hitközség** hitoktatói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly vallásos életű, az előmádkozót helyettesíteni is tudó, nőtlen, magyar honos állampolgárok, kik az elemi és polgári iskolában való hitoktatásra képesítéssel bírnak. Előnyben részesülnek tanítói oklevéllel rendelkezők, akik magánélelm. iskola felállítására vállalkoznak. — Javadalmazás megegyezés szerint. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik vissza. Pályázatok június hó 20-ig alatti címre küldendőek.

Dr. Weisz Elemér
tanügyi elöljáró

Tátiraalijában, Késmárkon
orth. kóser penzió
napi négyszeri étkezés 25 Kc. gyermekeknek 20 Kc.
Cím:
Fried Jakab, Kezmarok.

Orthodox kóser Penzió
a Svábhgy déli lejtőjén. Magaslati levegő. Minden szoba terrasszal és folyóvízzel. Külön diétás konyha. Nyáron állandó minjon. Udulók és nyaralók kellemes otthona. Elsőrendű és olcsó ellátás. Krausz Mór tulajdonos. Budapest, I., Torbágyi-út 110. Telefon: 65—2—75.

Az előnyösen ismert **Hersch alapítványi** elemi és polgári iskolával kapcsolatos orth. izr. **internátus Vácutt** a jövő tanévre előjegyzéseket már elfogad. Ellátási díj havi 60 pengő. Jeles bizonyítványal rendelkező szegénysorsú tanulók alapítványi helyre pályázhatnak. Szűnődében nyaralást is jutányosan vállalunk. Prospektust küld az igazgatóság.

Könyvügynököt
keresek magas színvonalú (fordítással és tartalmi magyarázattal ellátott) új típusú imakönyv terjesztésére. Minden jobb családnál könnyen elhelyezhető. Magas jutalék, eredményhez képest fixum és bérletjegy. Csak agilis urak vagy hölgyek ajánlkoznak, referenciákkal. „Az intelligencia imakönyve” jelígyére a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések

HUSZONÖT ESZTENDEJE közvetít házasságokat NAGY JENŐ Budapest. Rákóczi-ut 61. Telefon.

FIATAL kitanult sajchet, volt bócher, hitoktatásban, üzletben jártas, állást keres, esetleg benősülne. „Intelligens” jelígye. (20 fill. bélyeg.)

ORTH. jobb családból való fiú iparos állásban elhelyezkedést keres. Cím a kiadóban.

ÖNÁLLÓ egzisztenciával, vallásos fiatalember, orth. házból fiatal leányt feleségül venne. „5000” jelígye.

MÁTRAFÜREDEN Klein orth. kóser penzió, a fenyvesben megnyitott. Elsősorban 5 pengőtől főszezonban 6 pengőtől. Szobafoglalás ajánlatos. Prospektust küld: Klein Sámuel, Mátrafüred.

TISZTA SZOBA orth. helyen jobb fiatalembernek kiadó. Bernáth, Budapest, Kisdiófa-utca 10.

ÁLLÁST keres önállóan dolgozó fiatal vallásos péksegéd. Fűszerben is jártas. Cím: Paškusz László pékmester Vác. **BÖRKERESKEDŐSEGÉD,** jómérvű, szerény igényű; — orth. helyre elhelyezkedne. „Konkurenciában edzett” jelígye. (20 fill. bélyeg.)

SZAKÁCSNŐNEK ajánlkozik középkorú intelligens nő, úgy vendéglőbe, mint magánoshoz. Bizonyítvánnyal és referenciával szolgálhat. Wiesel Józsefné, Bp., Csányi-u. 10. I. 20.

FELHÍVÁS! Aki még nem küldte meg az „Avijasz hakajdes” művemért járó díjat, szíveskedjék azt mielőbb megtenni. Kohn József Abácsfalók.

KÉZILEÁNY hosszú gyakorlattal, elsőrendű angol-francia szájlónba ellátásért felvétetik (orth. konyha). Weismann, Király-utca 13.

SÓLETKÁLYHA eladó. Cím: Blauné, Vissgrádi-utca 23. I. 2.

PERFEKT szakácsnő, intelligens, vallásos, kis család háztartásának vezetésére felvétetik. Cím váaszlapon a kiadóban. **BALATONI** nyaralásra gyermekeket ellátással vállalom. Bernáth, Budapest, Kisdiófa-utca 10. I. 12.

BENŐSÜLÉSRE keresek bócher יריי -t, ügyes csinos, szerény leányom részére. „2500” jelígye. (20 fill. bélyeg.)

JEGYZŐI, titkári, vagy hasonló állást keres hitközségnél vagy chevranál, vallásos magántisztviselő. Cím kettőslapon a kiadóban.

KERESEK gyermekeim mellé olyan gyermekszerető leányt, aki már hasonló állásban volt és tapasztalata van. Kóth Lipót, hőrkerekedő, Sopron.

SAJCHET-übjadek orth. kabolókkal fürdő vagy nyaralóhelyre ajánlkozik. Cím a kiadóban.

JÓLMENŐ üzlettel rendelkező, 23 éves, szigorúan vallásos fiatalember nőszülne. „Zivug tajv” jelígye: Müllerhez, Bratislava, Edlov-dvor.

NAGYMAROSON (Király-u. 2.) megnyitott az előnyösen ismert **Hirschfeld-féle orth. kóser étkezde.** Lakodalmakat kellemes kerthelyiségben jutányos áron vállal.

ÁLLÁSOMAT átadnám oly bóchernak, aki 5 gyermeket cüümis-rasi és gemó-rera oktadni képes. „Sovüajs” jelígye.

JÓLELKÜLETÜ, finomérzésű nő, jól süt-főz, elmenne egy-két tagú úri csaláchoz. „Ötvenes évemben” jelígye a kiadóban.

SZABÓMŰHELYI gyakorlattal bíró 18 éves fiatalember vidéki orth. szabónál elhelyezkedne. Lichtmann S., Újpest, Deák-utca 102.

TIZENNYOLC ÉVES vallásos fiút, esetleg bócheret keresek. Friedmann üveg- és mézkereskedő, Celdömök.

TÖRÖKBÁLINTON nyaralók izletes orth. kóser házikoszatot kaphatnak: Györi Sándor-tér 2. alatt. Naponta friss vágás. Diétikus koszt is kapható. **INTELLIGENS** 27 éves ort. varró, 3000 pengővel férjhez menne hozzáillő, megélhetéssel bíró úriemberhez, v. akinek palesztinai certifikátja van. Leveleket címmel „Kenyerkereső” jelígye kiadóba. (20 fill. bélyeg.)

SUCHE auf einen sicheren, guten Posten: einen jungen Mann, der eine gute Stimme hat und mit Kinder Cüümisch-Raschi lernen kann, so auch mit der Zeit sic. dass Ajfes-S'chite erlernen will. Bewerber muss czechoslovakischer Staatsbürger sein und melde sich spätestens bis 1. Juli I. J. unterm Chiffre „Existenz gesichert”. (32 fill. bélyeg.)

SZÚNIDÖBEN 12 éves leánykamat szlovenszkői városba orth. kóser helyre jobb családba 12—18 éves leánnyal cserébe adnám. Kozma, Rimavska-Sóbeta.

INTELL. FRÄULEIN, dass der deutschen Sprache mächtig ist, suche ich zu meinen 4 Knaben, Anträge unterm „Religiös” an die Administration. **PARÁDON** orth. kóser koszt kapható: Soroksári-út 117.

UJ SZÉFER: אר מי לצריק Elsőrendű magidusz-széfér a Tórára. Ára előzetesen beküldendő: Füzve 1 P, kötvé 1,20, frankó. Tabovics B. Debrecen, József kir. hg.-u. 23.

JÓL KERESŐ orth. úrileány férjhez menne szerény egzisztenciával rendelkező vallásos úriemberhez. „3000” jelígye a kiadóban.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer nyomda Bethlen Gábor u. 33.

ארללנע מיינע יידישע צייטונג

די

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ליפוט גרוזברג

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTESZ-UTCA 48
Telefon: 42—5—90. Csekkzámla: 50.791.
Egész évre: 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Fel a sztratoszférába

Irtá: Korein Dezső

Szálljunk fel a magasba, a tisztult légkörbe, oda, ahonnan az életfilozófia távlatából letekinthetünk a földön élő emberiségre. Mit látunk? Nyüzsgő hangyabolyt, amelynek minden egyes tagja lófut, dolgozik, izzad a mindennapi kenyérért. Teljesen a bibliai rúndele szerint: „b'zéass apéchéo tajchal lechem — arcod verejtékével keresd kenyered”... Ezt a Teremtő az első embernek mondá, s ime, ez ma évezredek után is így van és ez alól nincs még feloldás. Szenvedő embertársaink nagy kategóriáját szívünk mélyéből sajnáljuk, hisz ismerjük őket itt a földön. Közöttük élünk, közelről látjuk bajaikat, feljárnak lakásainkba, ott állanak szomorúan a templom pitvaraiban és találkoznak velük lépten-nyomon. Ezek a szenvedők és sajnálatraméltók képezik az emberiség túlnyomó nagy többségét. Itt kell az emberszeretetnek, a jellegzetes zsidó jósívnik akcióba lépni, itt van tág tere a szociális segítségnek, a bibliai parancsnak: „v'chéj ochichó imochi — és éljen veled testvéred”. Mert testvéred, embertársad, szenvedő bajtársad a szegény hajótörött.

Van azonban a földön nyüzsgő embertömegben egy kis külön réteg, az aranyborjúsok, a szívtelenek, az önző társasága. Ezeket onnan a sztratoszférából csak lemosolyogni lehet. Ezekre illik a zsoltáros király verse: „jajsév basomájim jiszechok — aki fenn trónol a magasban, lemosolyog”. Ezekre a dőlyfős, elbizakodott, ostoba, hiúságuktól fűtött emberekre, akik itt a földön párszáz évre akarnak berendezkedni, mosolyog le az Örökkévaló. Furcsa emberek ezek az aranyborjúsok. A pénzszerezés mindenre elszánt rabjai ők, akik közül sokan addig táncolnak bálványok körül, míg végül teljesen kimerülve valamely fogházban pihenik ki fáradalmait.

Ezt a két kategóriát látjuk onnan a magasból és így alkothatjuk meg lezállás után földi életünk filozófiáját. A régi békevilágban is voltak ily osztályok, de természetesen nem ennyire kirívó módon. A háború és annak rettenetes utókövetkezménye, a gazdasági válság, teljesen kiépítette a két ellentétes tábor.

Valahogyan úgy érzem és nem tudok attól a gondolatától szabadulni, hogy a bajok legmélyebb kútforrása, a szerencsétlenségek fölőidészője, a „halálipar”, — a hadigyárak. Ezek a lelketlen hadiuzsorások, az emberiség pusztulásából, a vértengerből táplálkoznak. A „halálipar” kartellűkéje mindig újabb és újabb fegyvereket és municiókat gyárt. Mindig keresni és újabb keresni, ez az életelemük. Ők mesterségesen, jól fizetett agenseik által költik és terjesztik a háborús rémhíreket csak azért, hogy a fegyverkezés állandóan folytatódjék és fokozódjék. Az egyik országot a másikkal rémítgetik, csak azért, hogy valamennyi vasba és fegyverbe öltözzön, repülőgépeket, tankokat, hadihajókat és gázmaszkokat rendeljen. Ezek a világmérszárslás előkészítők, akik ellen éppen a napokban Forster, az angol békeszövetség nevében másfélórás vádbeszédet tartott, amelyben feltárta a hadiipar óriási pénzügyi és politikai befolyását. A nagy fegyvergyárak kartellszerűen összejátszanak az állami szállítások felosztása körül és saját hazájuknak és ellenségeiknek is egyformán szállítják az öldöklő szerszámokat. Azt mondják, hogy a hadiipar pénzeli az antiszemitizmust is, ami értendő, mert magukról akarják elterelni a figyelmet. Odaállítják a gyenge zsidóságot, ahogyan a politikai konstelláció éppen megkívánja. Egyszer háborús uszítóknak, máskor pedig bomlasztó, ha-

zafiatlan pacifitának. Micsoda elvete-mült része ez a szenvedő emberiségnek. És a világsajtó — ők tudják miért — mégis nem ezekre irányítja a közvélemény reflektorát, hanem a diplomácia kerekasztalát körülülő fantasztákra, akik tavasszal itt, nyáron ott, ősszel ismét másutt ütük fel sátorfájukat és török fejüket az agyonkínzott emberiség háborútól megszabadításán, ahelyett, hogy mint veszbíróság a halálipar magánait fal mellé állítanák. Mikor fognak már a hadiipar kolera-betegsége ellen védekezni a sok fontoskodás és kerekasztalozás helyett? Mert addig, míg ezek grasszálnak, komoly értelemben vett világbékéről szó sem lehet.

Rettenetes abszurdum előtt áll a sokat szenvedő és félrevezetett emberiség. Mi zsidók, akiknek kiválasztottsága a háborús időkben kétszeres szenvedésben is megnyilvánul, — szenvedünk mint állampolgárok, szenvedünk mint zsidók — fokozott figyelemmel kísérjük azokat az újabb törekvéseket, amelyek a hadiipar megrendszabályozását és államosítását tűzik ki célul. Így talán a kapzsi magánérdektől fűtött és jól fizetett ügynökök által propagált háborús uszítások meg fognak szűnni, ami mindenesetre jótékonyan fogja befolyásolni az általánosan óhajtott világbéke szellemét.

A háború utáni tótágast világban, ebben a nagy kaoszban, Izrael, a szellem és lélek népe, a Tízparancsolat köztábláival kezében, mint egy nagy mento áll 1'temben való rendíthetetlen hitével. Az Örökkévalóba helyezett törhetetlen bizalmával várja a gajél ce-dek-et, a megváltás jóságos angyalát, aki véget fog vetni a bestialitásnak és utat fog nyitni az emberszeretetnek és örök békének.

A teljes vasárnapi munkaszünet

Az elmúlt héten több ízben hangzottak illetékes nyilatkozatok arról, hogy nemsokára bevezetik a borraival eltörlesztését, a heti 48 órai munkaidőt és a teljes vasárnapi munkaszünetet. Mindezekben a tervekben van valami „szociális olajcsepp”. A heti 48 órai munka berendezése meg akarja a munkást a kiuzsoráztatástól menteni. A borraival-rendszer eltörlése rendes fizetésre akarja szorítani a kiszolgáló személyzetet tartó üzlettulajdonosokat. A vasárnapi munkaszünet pedig az alkalmazott helyzetét gondolja megjavítani. Ezek közül:

a vasárnapi teljes munkaszünetnek egész vonalon való érvényesítése a szombattartó kereskedőket és iparosokat lényegbevágóan és katasztrófálisan érinti.

Úgy akarják megoldani a kérdést, hogy csak a tej és kenyér ellátása legyen biztosítva, egyebekben pedig teljes legyen a vasárnapi kényszer-munkaszünet. Ez a szociális olajcsepp azonban égető vitriol-cseppeket jelent azt alkalmazottakkal nem dolgozó, vagy a szombaton szünetelő, alkalmazottakat tartó, kis vidéki boltosegyszociálisokra, akik a rezsi-jük fedezéséig eddig azt, hogy a falusi nép bejön a szomszéd kisvárosba esz-közölni bevásárlásaikat.

Már több ízben kifejtettük ezeken a hasábozon, hogy egy ilyen kényszer-munkaszünetet a falu népe is határozottan ellenez, mert ez részére nagy időbeli és munkavesztést jelent.

A falu népének érdeke ezen a téren, (hacsak nem dőlünk be célzatos és hangoskodó frázisos jelszavaknak) nem azonos a városi lakosság érdekével.

Ezt ki kellene illetékes helyen fejteni a felekezeti fórumoknak és az érdekeltségüknek. *Modus vivendi* kellene találni, hogy a falusi nép és a kiskereskedők érdeke meglegyen óva. Amikor a munkás hat napon való teljesítményét 48 órában állapítják meg, ne

HEIDEN JENŐ
LÁTSZERÉSZ, üzletét VII.,
Király-utca 21. alá helyezte,
(Szombaton zárva)

Cziz-fürdőn (Ciz-kupele)
a mai kor igényeinek megfelelő szigorúan orth. kóser vendéglőt nyitottam, אף למחרת מן המחרת. Elsőrendű étel-italok szolid árban.
Pontos kiszolgálás. **Deutsch Ede**

kényszerítsék a szegény zsidó boltost, hogy öt napon át kelljen abszolválnia munkáját. Amikor a borraival meg akarják szüntetni és fix fizetést akarnak a társadalom egynéhány munkás-rétegének juttatni, ez a kiskereskedői réteg nem fizetést óhajtat az államtól, hanem egy kis borraival, egynéhány vasárnapi munkaóra borraival. Igen szerény kérelem ez!

A tervezett szociális olajcseppeknek, sem hatását, sem aromáját nem rontáná ez a megértő intézkedés.

Nem szabad feladnunk a reményt, mindent meg kell tennünk ebben az irányban, mert itt is alkalmazható az a mondás: „Ha az összes kapuk be vannak zárva, a sirásnak a kapui nincsenek bezárva...” (saaré d'moajsz laj nin'álü).

Talmudtörői problémák

Kisvárdá, június 20. A világi iskolák tanévének befejezésével fokozottabb figyelemmel kell az orthodoxia illetékes köreinek fordulni ahhoz az iskolatípushoz, amely vallási életünk forrását, orthodox közösségünk alapját jelenti és amelyben a tanításnak a talmudi előírás szerint nem szabad megszakítást szenvedni még akkor sem, „ha a Bész-hamkidos felépítéséről volna szó”.

A Talmudtóra iskolákra gondolok. Nem mondom újat, de közismerten alapvető igazságot hangoztatok, ha megállapítom: orthodoxiánk létérdeke, hogy ezek az iskolák feladatuk magaslatán álljanak, szent céljuknak megfelelően és ránk nézve sorsdöntő hivatásukat teljesen betöltsék. Mindannyian szegények lettünk a világgazdasági krízis következtében anyagiakban és így tehát arra kell törekedni, hogy a lelki krízis ne tegyen tönkre bennünket. Ha szegényebbek lettünk anyagiakban, annál fontosabb, hogy a Talmudtóra iskolákon keresztül megvalósítsuk bölcsseink ama szavát: „Ügyeljete a szegények gyermekeire, mert belőlük indul majd ki a Tóra.” Hogy ez a cél elérhető legyen,

szükséges, hogy intézményesen meg legyen alapozva az az iskola, amelyen a gyermekeket előkészítjük arra, hogy belőlük majd kiinduljon a Tóra.

Ezeknek az iskoláknak rendezett anyagi alapra van szükségük, mert, ha ez megrendül, akkor a szegények gyermekeit igazán nem lehetnek ott oktatást. A szó, szoros értelmében igaz a Perek ama megállapítása: „Ha nincs liszt, nincs Tóra”, ha a tanítóknak nem telik a mindennapi kenyérré való lisztre, akkor nem kívánható tőlük, hogy a szent feladathoz méltó készséggel és odaadással végezzék oktatási munkásságukat.

„Vigyáznunk kell a szegények gyermekeire”, de a törőtanítási kötelezettséget nem lehet csak a szegényekre ráérni. Némely esetben a szegénység oly nagy,

hogy a legjobb akarat mellett sem bírják a szülők a szükséges tandíjat előteremtteni, bármilyen csekély is legyen az, **A Limüd Hatajro** micvójában az egész községnek kell résztvenni. A hitközség minden tagja adozzon erre a legfontosabb célra.

Surlódások elkerülésére úgy kell a hozzájárulás mértékét intézni, hogy a kultusz-adóhoz hozzácsapnak 10—20 százalékot.

Ha az adózók biztosak abban, hogy ez a többlet csak tőraoktatási célra megy, keresztül lehet vinni ezt az intézkedést.

„Ügyeljete a szegények gyermekeire, hogy belőlük kiinduljon a Tóra.” Ez azt jelenti, hogy a Talmudtórának olyanoknak kell lennie, hogy alkalmas legyen arra, hogy eredményeket produkáljon. Ez magában foglalja a tanítók rátermettségét.

Meg kell szünni annak az állapotnak, hogy minden tönkrement ember, ha csak teheti elmeje melamednak, anélkül, hogy sejtelve volna, hogyan kell a gyerekekhez beszélni.

Azt szokták mondani: a régi időkben így volt és jó volt. Erre azt lehet felelni: igaz, de akkor a szülők másféle helyzetben éltek, a gyermekek nem látták oly nyílt szemmel a világi eseményeket, a nemzsidó környezet történéseit, nem jártak nyilvános iskolákba, ahol őket szeretettel, sőt elkényeztetve, játszva tanították. A Talmudtóra-oktatók képzésének valamilyen országos szabályzatát meg kellene alkotni.

Országos vezetőségünk keretében működő rabbijainknak meg kellene állapítani a minimumot, amit az oktatóknak tudniuk kellene,

őneik kellene kivizsgálnia az illető egyéni rátermettségét és valamilyen módon alkalmat kellene adni a tanítás begyakorlására. Kevés pénzzel, de fegyelmező és komoly akarattal rendkívül üdvös eredményeket lehetne elérni a Talmudtórák terén.

Stern Dániel

Rosenbaum Lipót tállyai főrabbi

Súlyos csapás érte a magyar orthodox zsidóságot. Rosenbaum Lipót, tállyai főrabbi, az országos orthodox központi bizottság legfiatalabb, kiváló tagja f. hó 10-én délután váratlanul visszaadta lelkét teremtőjének.

Rosenbaum főrabbi Tokajhegyaljának egyik legnépszerűbb embere volt. Szerették tisztelték, becsülték, jóságát, becsületéért és tudásáért. Házában éppúgy megfordultak tanácsért és szíveségért a környék szegényei és polgárai, mint a Hegyaljának nagyurai és mágnásai. Nagy népszerűségéről mi sem tesz jobban tanúságot, minthogy Tállya község képviselőtestületének és Zemplén vármegye törvényhatósági bizottságának éveken át egyik legbecsültebb tagja volt.

Rosenbaum főrabbi, fia volt Rosenbaum Gerson z. c. l. előbbi tállyai főrabbinak, a „*Mésiv Devórim*” halhatatlan szerzőjének és most, hogy *R. Arje Léb Rosenbaum*, 52 éves korában itt hagyta e földi életet, fiát Rosenbaum Miklóst jelölte ki a hitközség rendkívüli közgyűlése a megdicsőült méltó utódjává és egyhangulag anyakönyvvezető főrabbiává választották. A közgyűlési határozat után megrázóan meghatározó jelenet következett. Az egész közgyűlés, Rosenbaum Mózes Ch. kisvárdai főrabbiával az élén — ki az elhunytban fivérért és vejéért gyászolja — bement a nagy halotthoz és szívettépő hangos zokogás közepette mondtak neki „*Maseltovot!*”

Temetése másnap kedden délelőtt 11 órakor kezdődött. Ott volt a község apraja-nagyja felekezeti különbség nélkül. És ott volt a környék egész zsidósága. Autók és kocsik sokasága lepte el a templomot környező utcákat. Az orthodox központi iroda Pollák Emánuel szerencsi főrabbiával képviseltette magát. Krausz Mór, a debreceni orthodox hitközség elnöke, országos központi bizottsági tag, a debreceni hitközség képviselőtársaságának tagja, a Kisvárdai hitközséget Klein Gyula, a Chevra Kadisát Fried Izidor képviselte. Ott volt azonkívül még számos hitközség nagyobb küldöttsége, valamint az összes hatóságok és egyházak képviselői is megjelentek.

A menet a templomba vonult. A koporsót a frigysekrény elé helyezték és a „hakofó” szertartás után, Rosenbaum Mózes Ch. kisvárdai főrabbi emelkedett szólásra, hogy búcsút vegyen oly fiatalon elhunyt kiváló öccsétől, vejétől, tanítványától. Szívettépő és lelkét marcangoló szavait az egész templom szünni nem akaró hangos zokogása kísérte. Utána Rosenbaum Miklós az új tállyai főrabbi búcsúzott apjától, zokogástól el-eleskülvő hangon és fogadalmat tett, hogy a hitközséget szent elődeinek szellemében fogja vezetni.

A két templomi heszped után a templom udvarán felállított emelvényen folytatták a gyászbeszédet. Sorra esetetltek a megdicsőült nemes lelki kvalitásait, tudását, az orth. klal iránti egyszerűségét és ezzel kapcsolatban a hazai orthodoxia mély gyászát a köv. főrabbi: Katsburg (Ózd), Pollák (Szerenos) a Közp. Iroda

Heti szemle

Formaságok. Alig zajlott le a Kaufmann—Kenyeres eset, amely bebizonyította, hogy a paragrafusok között ügyesen bujkálni tudó ember egy időre a leleplezésig állampolgárságot, illetőséget, előkelő vallást és gazdag feleséget tud szerezni, sőt képviselővé is, ismét felmerült egy affér, amennyiben egy jóhangzású képviselőtől azt kezék rebesgetni, hogy nem magyar állampolgár, hogy apja állítólag egy szomszédos állam hadseregének volt a tagja. Tekintettel arra hogy az illető nem kétes vallású és származású, mint Kaufmann—Kenyeres, megindult a mentőakció, hogy nem kell az ilyen dolgokat firtatni; ha valaki országgyűlési képviselő, ha országban él és becsületes foglalkozása, akkor kár firtatni azt, hogy papírjai formálisan rendben vannak-e. Oh ezek a papirosok és formalitások hány ezer embert tettek már szerencsétlenné, pedig ezek az emberek is itt születtek, itt éltek, itt dolgoztak becsületesen, de velük szemben nem alkalmazták azt a könnyed, mindent megbocsájító gesztust. Hja! Szegény zsidókról volt szó.

névében is, Deutsch (Abaújszántó), Klein (Sátoraljaújhely), Jungreis (Tokaj), Kohn (Derecske), Kornitzer (Tócsva), Rosner (Tarcal). Mélyreható heszpedet mondtak még a család részéről fia Rosenbaum Géza (Derecske), végül sógorai: Blei rabbi (Ungvár), Rosenbaum S. rabbi (Kisvárdá), Mayer rabbi (Mándok), Rosenbaum Lipót (Királyhelmece).

Délután félnégy órakor indult el a menet a templomudvarból. A gyászlobogóval borított község háza előtt Hala Győző Tállya község nevében, mint a község legnagyobb fiától és a haza hű gyermekétől vett örök búcsút Rosenbaum Lipót főrabbitól. Utána vállra emelték a nagy halott gyaloglatlan koporsóját és könnyzáró közepette vitték a nagy útra, a hosszú pihenőre.

A magyar orthodoxia egy kiváló, nemes harcosával lett szegényebb. תנח"ה

Kié — a test? Bevittek a kórházba egy öngyilkost, aki bevalotta, hogy rendszeresen alkohollal megmérgezte magát és hangoztatta, hogy neki mint szabad polgárnak joga van ahhoz, hogy azt tegyen testével, amit akar. Ez a szerencsétlen beszéd következménye annak a pogány felfogásnak, amely a testet egyszerűen csak anyagnak véli, nem pedig a lélek horcozójának és fogalójának, amelyet tisztán és büntetlenül meg kell tartani. Ezzel ellentétben hangoztatjuk mi, a sz'lichóban: „Ha'n'somó loch” — a lélek is a tiéd, „v'haguf poóloch — a test is a te alkotásod”, „chúszó al amóloch — ó könyörülj a te műveden.”

Egy pesti neológ zsidó leánya Albániába ment férjhez, valami török emberhez és az újságok híradása szerint nagyszerű helyzete van, a szülők is boldogok, hogy ilyen messiásszerű nagy szerencsét csináltak. Erdemes ezzel kapcsolatban emlékeztetni arra, hogy egyszer voltak már Albániában egy zsidónál messiási állapotok, amennyiben Sabszaj Czvi család-messias ott élt és ott halt meg. A zsidóság számára is ilyen család messias korszakot jelent, ha jó állástu törökök, zsidó nővel kötnek házasságot.

WEISZ MÓR

Orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. --- Telefon: 42-3-65.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben

Keksz, levestészták és ostyáruk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.

Mi ujság a Szentföldön

Furcsa és fájdalmas hírt olvasunk palesztinai lapokban. Több oroszországi, u. n. szombatos paraszt (subotniki), nagy nehézség árán kivándorolt Palesztinába, ahol a fiatalok zsidókká lettek s beleke-
rültek egy baloldali „kvuczába”, ahol termé-
smészeken dolgoznak szombaton. Az öreg
parasztok most már igazán nem értik,
hogy hányadán vannak, nem tudják: vaj-
jon áttérjenek-e a zsidóságra, hogy az
eddiggi szombati munkaszünet helyett
cölgozzanak szombaton... Szomorú álla-
potok.

Jeruzsálem, június 10. Az idei So-
viájsz-ünnepet számos tekintélyes ma-
gyarországi, ill. utóállambeli rabbi töltte a
Szentvárosban. Itt időzik többek között
Paneth főrabbi (Dés), Adler főrabbi (Se-
gesvár), Ehrenreich főrabbi (Szilágysomlyó),
Katz rabbi (Dunaszerdahely). A szilágysomlyói
főrabbi már 5 évvel ezelőtt is meglátogatta a
Szentföldet és most nagy héber falragaszok
hirdetik az utcákon, hogy a szanzi bészhami-
drosban drósov-tartással tisztelték meg az ősz
gaont...

Hivatalos jelentés szerint 1935 április
havában 4556 zsidó vándorolt be Palesz-
tinába, ezek közül 273 a kapitalisták ka-
tegóriájába tartozott, vagyis minimálisan
1000 font tőkével rendelkezett. Ugyan-
ezen idő alatt 57 arab vándorolt be az
országba, 1935 májusában a zsidó beván-
dorlók száma 4110 volt, köztük 350 ka-
pitalista.

Arko közelében új mezőgazdasági ko-
lóniák alapítottak. Kisparasztiak telepé-
nek itt le, akik gyümölcs- és zöldségter-
meléssel, valamint baromfitenyésztéssel
fognak foglalkozni. Ez az első telepítési
pont ebben a kerületben. A Soskin-féle
telepítési terv szerint 250 családot fog
magában foglalni a kolónia. Ötven csalá-
d már meg is kapta a maga parcelláit,
főleg németországi bevándorlók.

Kfar Chassidim kolónián összeütö-
zésre került a sor zsidók és arabok között,
miután 56 arab jogtalanul elfoglalta a Ke-
ren Ka'emeth földjét. Rendőri jelentés
szerint 4 zsidó és 5 arab megsebesült, 17
arabot letartóztattak.

Londonból táviratozzák: A Times
legutóbbi számában lord Melchett cik-
ket közöl Transzjordánia megnyitá-
sának szükségességéről. Többek között
a következőket írja:

— A kapitalista elemeknek Paleszti-
nába való bevándorlása folytán magas

színvonalra emelkedtek a Szentföldön a
földek és árucikkek árai. Az értékek
emelkedése, amely akut munkáshiánnyal
jár együtt, a munkabérek emelkedését
hozta magával. Ez nem volna hiba, fenn-
áll azonban a veszedelem, hogy nagy
árútömeg fog beözönlöni Palesztinába a
szomszédországokból. Ezen országokban,
ahol sokkal alacsonyabbak a földárak, a
munkabérek és az adók, egyre nagyobb
lesz a vállalkozási kedv és pedig Pa-
lesztina rovására. Ha Palesztina ennek
kiküszöbölésére magas behozatali vámo-
kat állítana ezen tendenciák elé, úgy ez
a palesztinai árak további emelkedését
eredményezné, ami katasztrófálisan érin-
tené az exportkereskedelmet. Egy ma-
gasabb bevándorlási kvóta sem segítene
e helyzeten, mert a nagyobb bevándorlás
növeli a fogyasztást és ezzel még ma-
gyobb munkáshiány állana elő és még
magasabba szöknének az árak. Ez a
circulus vitiosus nem új probléma, Pa-

lesztinában azonban azért éleződik így
szembetűnően ki, mert az ország kicsi,
ahhoz a nagy fejlődéshez képest, mely
területén végbemeget.

— **Az egyetlen megoldás Transz-
jordánia bekebelezése a palesztinai
fejlődés területébe.**

Végeredményben ez a bekebelezés úgyis
elkerülhetetlen. A Jordán nem lehet
örökké a határ egy ország között, mely
hatalmas fejlődésen megy keresztül és
egy másik ország között, melyben sze-
gényesség és nyomor uralkodik, mint
Transzjordánia. Tisztaban vagyunk azok-
kal a politikai nehézségekkel, amelyek
ezen megoldás útjába állnak, de meg va-
gyok győződve róla, hogy a politikának
meg kell puhulnia a gazdasági szükség-
szerűség nyomása alatt.

— Ha megvalósul ez a megoldás, ak-
kor olyan termelési lehetőségek nyílna-
nak meg, melyek nem egy, hanem két
generáció energiáit is abszolválni tudják.

Beszélgetés Kassán a munkácsi főrabbiával

Kassa, június 2. Spira Lázár mun-
kácsi főrabbi mult kedden egy rituális
szertartás elvégzésére városunkba érke-
zett. Munkatársunknak alkalma volt a
gaonnal egyes orth. problémákról beszél-
getést folytatni. Először az imént leza-
lott választásokról beszélt, majd a köv.
mondotta:

Erecz-Jiszróél

— A zsidóság nemzeti alapon való
szervezkedésének — nem titkolom —
legkövetkezetesebb ellensége vagyok, ez
azonban nem jelenti azt, hogy a Szent-
földnek volnék ellensége. Hiszen hithű
zsidó nem lehet ellensége Erecz Jiszró-
élnek, amelynek levegője a talmud sze-
rint bölcsé teszi az embert. Hogy azon-
ban ezen bölcséset profanizálják és ép-
pen arra használják fel, hogy az ifjúsá-
got mindinkább eltántorítsák a tradíció-
tól, a vallási érzületet pedig kiöljék be-
löle a különböző szervezkedések e mód-
jával, ehhez tapsolni igazán nem lehet,

sőt ez ellen minden rendelkezésre álló
eszközzel küzdenünk is kell. Épp ezért
nem lehetek híve a tömeges kivándor-
lásnak, különösen nem az ifjúság részé-
ről, történjék az bár a nehéz viszonyok
szülte kényszerűségeiből is...

Ruszinszkói Iroda

— Az újonnan engedélyezett ruszinsz-
kói Iroda szerfölött nagy fontossággal
bír az ottani orthodoxiára nézve. Ennek
hiányában az orth. hitközségekben igen
visszias állapotok fejlődtek ki, amely ál-
lapotokat, a működését rövidesen meg-
kezdő Iroda a lehetőségekhez képest lik-
vidálni fog. Az önálló ruszinszkói Iroda
életrehívását az illetékes hatóságok is
örömmel fogadják, mivelhogy ezáltal
meg lesznek kímélve a zaklatásoktól;
főleg a cionista és a haladó zsidók igye-
keztek akadályt gördíteni, azonban ezek
a törekvések, hála az Égnek, sikertelenek
maradtak.

Blum Sámuel

NEUVIRTH TESTVÉREK órák és ékszerészek Budapest, VI., Király-utca 28.

Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák,
serlegek, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi
vételek. — Saját műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás.

Szombat és ünnepnap zárva.

Modern márvány és gránit
sírkő nagyraktár
Friedländer József, Debrecen, Plac-u. 60.

Orth. közügyek a hunfalvi Jahrzeiton

*Miszhaléah b'szümaj csadik,
asré vonov achrov — gánesta'an-
ságbán járt az igazságos, üdv az ő
gyermekének utána. (Misté 20. 7.)*

A szent ige a maga teljességében
minden évben Szivon 11-én megvaló-
sul Hunfalván, amikor a gaon „gyer-
mekei”, azaz a tanítványok, sietnek a
cadik, *Rabbi S'müél Rosenberg* fő-
rabbi z. c. l. sírjára és szemük előtt
felvonultatva az ő gánestalan életmód-
ját, nagy tudományát, mélyeséges val-
lásságát, föltámad bennünk a szent
óhajtás, hogy a maguk tehetsége és
lehetősége szerint kövessék és maguk
életében is megvalósítsák az ő élete
tanulságait. A Rebbe Jahrzeitjára ez-
idén összegyűlekeztek „gyermekei”, ki-
ket úgy szeretett. Eljöttek, hogy sírján
imádkozzanak, hogy megerősödjének
I'tenfélelemben, megfűrösszék lelkiüket
a cadik fényözönében. A kis faluban
reggel 4 órától szokatlanul mozgalmos
élet bontakozott ki, a vonatok ontották
a vendégeket s jöttek a kegyeletes uta-
sokkal telt autók mindenfelől. Így ment
ez egész délelőtt, de még késő délután
is. Megjelentek többek között a sze-
pesváraljai, tornai, sepsői, lublói, kés-
márki, nyitrai, poprádi, szepesófalusi
főrabbi. Amikor híre járt, hogy a
megdicsőült unokája *Horovitz* frank-
furti orth. főrabbi is eljön, nagy tömeg
ment ki elibe a vonathoz.

A temetőben az ájtatoskodás legna-
gyobb bensőséggel folyt le, szent sóha-
jok lendültek föl az Egek Urához, hogy
a nagy cadik érdemében könyöröljön
az emberiség és hozza el az erköcsi-
leg és vallásilag jobb időket.

A fohász elvégzése után különféle
csoportok alakulnak a faluban, tanács-
kóznak közügyekről és magánügyekről.
Sok, remélhetőleg szerencsés *sidiuch*
első fonalát kezdik itt szóni a külö-
n-
böző vidékekről egybegyűlt kegyelete-
vők. A megbeszélésekben visszatérő
motivum, a mostani kis jesiva, amely a
régi dicsőséges főiskola fényének egy
halvány viszsugara. Elhatározták, hogy
ki fogják adni a Rebbe részletes bio-
gráfiaját és a régi növendékek szolida-
ritásának fokozására a jövő évi Jahr-
zeitra nagygyűlést hívnak egybe. Az
asztalnál szelbnél-szelbn szónoklatok
hangzottak el. Beszéltek a frankfurti,
tornai, szepesváraljai, hunfalvi főrab-
bik. A jelenlevő *Katz Lázár* (Bratis-
lava) kezdeményezésére egyes felszó-
láló rabbik érintették az orth. ifjúság
foglalkozásbeli átrétegeződésének kér-
dését is, kedvező irányban. (Katz úr

egyébként megjelentette a „*Tóra im
Derech Ereccs*” című lapjának első szá-
mát, mely az idea megvalósítása érde-
kében a *Chasam Szajferre* hivatko-
zik.)
Az egész orthodox zsidóságot érinti
az, amit *Horovitz* frankfurti főrabbi
említett meg beszédében. Azt, hogy a
németországi *s'chitó-tílalommal* kapcso-
latban egy németországi nagyhitközség-
beli rabbi megengedte az elkábított ál-
lapotban levő állat húsának élvezé-
tét. Ő ezzel szemben a magyarországi
illetéges utóállamokbeli rabbitekinté-
lyek nyilvános állásfoglalását tartja
szükségnek.

Roth Henrik

Zsidó bűnbak

Ujonnan meginduló regényünknek ez
a címe. A szerző neve: Dr. Lehman —
programot jelent. Jelenti az orthodox
zsidó szellem által megnevesített írásmű-
vészetet, amely egyszerre szórakoztat
és tanít és minden árnyalatában és pro-
dukcióiban hirdeti a zsidó vallás és er-
köles örök igazságait.

Az új regény lúktető elevenséggel fel-
vonultatja előttiünk a 18. század eleji
zsidó-sors egyik kuszált lelkű, misztikus
származású, szenvedő és szenvedélyes,
bűnös és vezekelő egyéniségét *Süss
Oppenheimert*, aki Németország egyik
tartományában Würtembergben udvari
ügynök, majd az uralkodó fejedelem gaz-
dasági tanácsadója lett és aki később,
mint a népszenevedélynek odadobott
bűnbak az akasztófüzén végezte be életét,
mint „Jud Süss”. Regényünk úgy vetíti
felénk az eseményeket, amint ezt a hívő
zsidó nézheti, aki minden történésben a
Mindenható bölcs irányítását látja és aki
minden életsorsból tanulhat és okulhat.
A regény alakjával igen sokat foglal-

koztak az utolsó években. Életében sok
a homályos mozzanat. Saját bevallása
szerint: apja Süsskind von Oppenheim,
Heidelbergben adószedő volt és ősei kö-
zött helyet foglal R. S'müél Oppenheim,
aki a XVII. század végén, Lipót császár-
nak kedvelt hadiszállítója volt. Továbbá
R. Dóvid Oppenheim főrabbi, több ha-
lachikus munka szerzője.

Joseph Süss előbb adóberlő, ékszerkeres-
kedő volt, 1732-ben Karl Alexander her-
cegnek az udvari szállítója lett, ő intézte
a hercegi udvartartás összes ügyeit, a
herceg feleségének beszerezte a szüksé-
ges selymeket, ékszereket, piperecikke-
ket. 1733-ban az ország fejedelme lett és
természetesen ezáltal vállalkozásai szé-
lebb mederben mozogtak. Tipusa volt a
nagykereskedői vállalkozónak. Mivel-
hogy a hercegnek pénz kellett, ő azt
ajánlotta, hogy az eddigi agrárországban
ahol a parasztlakosság adót alig fizet és
így a kincstárnak minos jövedelme, új
gazdasági rendszert kell behozni. Minden
újításnak ellenségei voltak azonban a
rendek és nemesek és így összeütök-
zésbe kerültek uralkodójukkal. Erre
Karl Alexander elbocsátotta az eddigi
minisztereit, a rendi alkotmányon túl-
tette magát, Süss útmutatásai szerint be-
hozták a dohány egyvedáruságot, a bör-
monopóliumot, a kincstár jövedelmének
szaporítására porcellángyárat létesítet-
tek, továbbá selymet dolgoztak fel, sőt
bankot is nyitattak. Oriási üzletek ke-
rültek lebonnyolításra, folyt a kincstárba
a pénz, az egyes hivatalokat pénzért
adták el, azaz mindenki a fizetéséből bizo-
nyos részt juttatott a kincstárnak. Mind-
ezt a nemesség és a parasztság fogcsí-
korgatva nézte és mivel a herceg elleni
gyűlöletüknek nem bírtak kifejezést adni,
— minden gyűlöletükkel Süss felé ford-
ultak. Az ő életmódja sem volt valami

ÜDÜLÉS A TENGEREEN

Kilencnapos tengeri utazás, két és félnapos palesztinai tartózkodással egybekötve

12 napra terjedő szünidei kedvez-
ményes jegyek az első palesztinai zsidó
gözös. a

TEL AVIV

június 21., július 5. és 11. és augusztus
2. és 16-án induló járataira.

Pihenés! Napfény! Sport! Zene!
Tánc! Szórakozás!

Elsőrendű elhelyezés, folyóvíz, leg-
modernebb szellőző berendezés, kí-
tűnő ellátás. Istenisztelet a gözösön.

Az egyéni utazás függetlensége a
társasutazás kényelmével összekötve
Az utasoknak csak érvényes utlevél-
re van szükségük. A társaság óvadék-
mentes átutazó vízumot szerezhet.

Az utasok podgyása Haifában a gő-
zösön marad.

Ugy ezen szünidei jegyekre, mint a
rendszeres járatokra vonatkozóan fel-
világosítást ad a

Palestine Shipping Co Ltd vezérképviselőisége

Budapest, V., Vigadó-utca 5. Telefon: 81-6-96. és 84-2-96.

rokonszenves, mert kicsapongóan, az akkori kor szokása szerint ledéren élt, akár csak egy német nemes, egyéniségében legellentétebb vonásokat lehetett felfedezni. Semmiben nem hitt, de azért nem akart kikereszkelkedni. Cini-kus volt, később pedig pere idejében a gerinces meggyőződéses férfiú típusát nyújtotta. Amikor Karl Alexander uralma megdőlt, akkor a nép dühe az udvari zsidaja ellen fordult és 1738-ban a legnagyobb ünnepélyességgel és nagy parádéval hatalmas akasztófára felkötötték.

Süss lényegében véve azt tette, amit

Egy kir. járásbíró a zsidó vallásosságért

A múlt héten egy fővárosi orthodox úri szabó leányának lakodalmi vacsoráján, könnyökig meghatotta a jelenlevőket *Szlaimay Dr. Stahó Károly* nyug. kir. járásbírónak a zsidóságot és lélek-nemesítő rítusait felmagasztaló beszéde. Boldognak mondta magát, hogy egy vallásához, tradíciójához ragaszkodó zsidó család örömnemepén részt vehet, látva, mily szép, nemes erkölcsök és erények gyakorlására nevel a zsidóság. Mindenkit meglepett találós héber idézeteivel. Többek között őszinte nagyrebcsülését fejezte ki az örömapa iránt, igazi hithűségért. Megtörtént ugyan, mondta, hogy ő egyszer véletlenül pénteken este a *kidus*-szertartás közben lépett be szabójához, aki a máskor oly szívesen látott vendégét csak az ima befejezése után köszöntötte...

Megemlítette, hogy mindig szívesen érintkezett vallásos zsidókkal és hosszú éveken át a nagyváradi orthodox fő-rabbi barátságát élvezte.

Az egész vacsora ideje alatt úgy ő, mint a vele levő unokája feltett kalappal szerényen az asztal egyik sarkán ültek, jól vigyázva arra, hogy az asztalon levő kóser borban kár ne essék...

Közel egy teljes óras beszédében buzdította a fiatal párt a zsidó törvények szigorú, hű betartására,

a mai finánc-miniszterek csinálnak: az államnak pénzre van szüksége, így tehát ott veszi, ahol lehet, bele kell nyulnia a polgárok zsebébe, intervenciószázkodást kell folytatni, monopóliumokat kell csinálni és a fogyasztást megadóztatni. De ami mai időben szabad egy pénzügyi államférfiúnak, azt természetesen nem volt szabad akkor megcsinálni a zsidó udvari ügynöknek, akinek tehát el kellett véreznie, mint bűnbaknak. Nem volt vértanú, de bűnbak. Ezt a történeti valóságot lelki elemzésben és mély lélektani meglátásban állítja eléink új regényünk szerzője.

levetni és külsőleg, mint keresztények éltek. Mivelhogy szétszórtva laktak beleolvadtak a lakosságba és a mostani kevert színű lakosságnak, a kreoloknak egy részében marannoszi vér csörgedez. Csak 1869-ben alakult meg az első hitközség. Érdekes, hogy 1870-ben, amikor az addig francia Elzász-Lotharingia a németekhez került, sok francia zsidó a német uralom elől ide vándorolt és most, 75 év után ugyancsak a német uralom elől menekülnek a zsidók.

A most jubiláló köztársaság a 80-as évek végén kezd szerepet játszani a mai zsidóság történetében,

amikor a rettenetes oroszországi üldözések arra ösztönözték báró Hirsch Móricot, a dúsgazdag vállalkozót és emterbarátot, hogy óriási fölterületeket vásároljon Argentínában és ott igyekezze a menekülők egy részét letelepíteni mezőgazdasági munkára. Így létesült az argentinai zsidó farmoknak egész sorozata, amelyeken a zsidók még most is földművelést üznek.

Jelenleg vagy 300.000 zsidó lakik szétszórtva a köztársaságban

és 13% most is mezőgazdasággal foglalkozik. A fővárosban, Buenos Airesben 90.000 zsidó lakik. Az óriási területű országban a zsidók igen szétszórtan laktak és ezért nem is alakulhatott ki közöttük megfelelő vallási élet és szellemi kultúra.

A fővárosban két zsargon napilap jelenik meg

és 16 hetilap amelyek állandóan azt panaszolják, hogy különösen az ifjuság teljesen elidegenedett a vallástól, sőt zsidó érzetétől, amennyiben felserélvén a magukkal hozott zsargon anyanyelvet a spanyollal, arra igyekeznek, hogy minél jobban beolvadjanak. Ezt a szomorú tünetet majdnem mindenütt tapasztaljuk, ahol a zsidók kivándorolnak és nem maradnak szoros komplexumban, így például Délafrikában, Kanadában, Délamerika más egyéb államaiban. Hogy ez a szomorúság meg ne ismétlődjék a legújabb bevándorlási országban: Palesztinában, ezért szükséges az ország orthodox zsidóság összefogása ebben a kérdésben.

Argentina jubilál

A napilapok jelentése szerint a dél-amerikai Argentina köztársaság, a Spanyolországtól való függetlenítésének 125-ik évfordulóját ünnepli. A világsajtó nem emlekezett meg arról, hogy e függetlenségnek megalkotója s előharcosa: *Morrena*, (meghalt 1811-ben) marannoszi származású volt és nagyon valószínű, hogy dolgozott benne a Spanyolországból menekült őseinek rettegése és gyűlölete a spanyol uralom ellen. Argentínában ugyanis már 1600 óta a menekültek az anyaországból, azaz Spanyolországból, titkos zsidók, akik ott sem merték álarcukat

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

חמאה כשרה Kiváló minőségű, pasztörözött, szintenyézzel készült

orthodox kóser csemegevaj

a „Sárvári Aut. Orth. Izr. Hitközség Rabbiságának” felügyelete alatt gyártva.
Sárvári Első Vajkiviteli Vállalat, Krausz József

Egy kínai történet és — midras-legendák

Japán előnyomulása Kína ellen, a kínai birodalom és kultúrája felé irányította a figyelmet. A régi tiszta kínai erkölcsök illusztrálására a következő történetet közlik:

Yao kínai király, háromezerhatszáz évvel ezelőtt, elhatározta, hogy fiát, aki haszontalan ember volt, kizárja a trónöröklésből. Miniszterei egy Shang nevű fiatalembert ajánlottak neki trónörökös gyanánt.

— Mik az érdemei annak a fiatalembernek? — kérdezte a király.

— Fiúfi kegyelet és testvéri szívesség, — felelték a miniszterek. — Ezzel a két érdemmel züllött családját megjavította.

Elmondták a miniszterek az eset körülményeit is. Shangnak az apja egy részeges, veszekedő, hitvány, naplopó; még hozzá vak is; ennek a felesége, Shang mostohaanyja, nagyon kegyetlen asszony; Shangnak van egy öccse is, aki roppant szentelen, veszekedő kölyök. Ezek között Shangnak rendkívül sokat kellett szenvednie; de ő sohasem vesztette el a türelmét, szófogadó volt a szülei szemben, akiket úgy tisztelt mint-ha a legszebben bántak volna vele és hitvány öccséhez is mindig szíves és jóindulatú volt. Ez annyira meghatotta hozzátartozóit, hogy az egész család végül jó útra tért.

— Tehát jó fiú és jó testvér, — mondta az öreg király. — De milyen férj és milyen családapa? Ezt is ki kell próbálni.

Udvarába hozatta Shangot és hozzáadta feleségül — két leányát. Shang mint férj és családapa is bevált, s Yao után ő lett a király.

Találkozhatunk-e ilyen problémával a midrasi irodalomban?

A zsidó valásfelfogás szerint a testvérek szertelenségét nem kell túrni, ellenben a szüők tiszteletére vonatkozó parancsolatnak konzekvenciáit végsőkig le kell vonni. Így például a Midros Tanchumó-ban (Semini) következő történet olvasható:

Élt egyszer egy nagyon derék ember, akinek az apja miatt igen sok bosszúsága volt. Ugyanis az apja részegkedett egyik kocsmából a másikba ment és teleltta magát. Fia egy ízben nagyon megértte, hogy maradjon otthon, ő ellátja őt mindenfelével, minden borfajtát rendelkezésére fog bocsátani, csak ne hozzon szegényt rá s ne keresse föl a dártdós helyiségeket. Az öreg hajlott egy ideig a jószóra. Amikor egyszer egy téli napon a fiú ement a templomba, akkor azt látta, hogy az utcai gyermekök nagy

lármaival és óriási kacaj között kísérnek egy tökrészes embert, dobálják követ, padarabokkal, az egyik pedig odaugrott hozzá, lökött rajta egyet, amire az öreg elterült a földön. A mi emberünk sem rest, hazamegy és azt akarja, hogy az apja teljesen kigyógyuljon részegségéből, magával viszi és elérkeznek oda, ahol a részeges fekszik. Erre az öreg apa odahajlik a földön fekvőhöz és kérdi tőle: „Mondd meg kérlek szépen, hol mérik azt a kitűnő jó bort, amit te ittál?” A fiú kétségbeesve hallgatta ezt a beszédet, hazavitte az apját és tovább gondolta.

Ugyanilyen történetet mond el Vajkó Rabó 12. fejezetében Rav Aho:

— Volt egy ember, aki mindenét italta a ta ki. Erre a gyermekek aggódva mondták: Hiszen ha ez így megy, akkor nem marad nekünk semmink. Elhatározták, hogy leszoktatják az öreget. Fogták, leittatták, kivitték a temetőbe és ott egy gödörbe letették. Történetesen arra jártak borcempészek, akik megijedtek, azt hitték, hogy a vámszedők jönnek, sietségükben ledobták a bortömlőket abba a gödörbe, amelyben az öreg feküdt. Három nap múlva a gyermekek elmennek megnézni az öreget, hát azt látják nagy csodálkozásukra, hogy az öreg szájában tömlő van és megállapítható volt, hogy a körös-körüötte levő tömlőket mind kiürítette. Fiai erre kesernyén mondták: Ha Isten így gondoskodik rólad, akkor mi sem lehetünk rosszak és hazavitték az öreget és arról is gondoskodtak, hogy italban sem szenvedjen hiányt.

Érdekes megállapítani, hogy a zsidó irodalomban az anyák nem szerepelnek ilyen hibákkal terheltten, hanem inkább bölcs szeretettel teszik nehezzé a Tízige ötödik parancsának teljesítését. Így például bejött egyszer R. Jismoél anyja a tanházba és bepanaszolta, hogy

fia nem tesz elégét a szülők iránti kötelességének. Amikor azután ijedten kérdezték a tudósok, hogy mit is követett el, kiderült, hogy az anyja ragaszkodik ahhoz, hogy megmossa most is a fiú lábait, mint gyermekkorában (Jerüsalmi, Péo I.), amit a fiú nem akar megengedni. Erre a bölcsök kijelentették:

— Ez az anyja akarata, tehát ez az iránta való tisztelet és így a jó gyermeknek mindenképen engedelmesskedni kell...

Ha bármilyen régi vagy új erkölcsi rendszerrel összehasonlítjuk etikánkat, megvalósítva látjuk a szent igét: „*D'rocheho darké na'am...*” — (a Tóra) útjai a kellemesség útjai és összes ösvényei béke”, azaz mindenféle szertelenségtől mentes, harmónikus életmódra akarja nevelni az embert.

Az alvilágból. Grodnóban, a lengyel városban nagy késelés volt Sovüajs első napján, amelynek folyamán egy embert megöltek. A késelés szereplői az alvilág mocsarában élnek. Ennek a dzsungelnek állítólag két zsidó származású alakja volt a gyilkos. Erre felvonultak egyszerre a huigánok a zsidónegyed ellen, illetőleg a zsidónegyednek azt a részét keresték ki, ahol nem volt mjtől félnők, de abba az utcába, ahol fuvarosok vagy mészárosok laktak, nem mertek bemenni. A lengyel hatóság természetesen rendet csinált és kijelentette, hogy a gangster világ betörését nem fogja túrni. Az alvilág emberéhez semmiféle tisztességes embernek szolidaritása nincs. — Minek írjuk minczt? Az egyik magyar antiszemita lap az egész esetet ezzel a címmel írja meg: „Két zsidó megölt egy keresztényt.” Szóval a szolidaritását juttatja kifejezésre az alvilág „vértanúságot” szenvedett álcso alakjával. Szívvel gratulálunk anyja a tanházba és bepanaszolta, hogy

PARÓKA
különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alaktások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79

Tomché Jesivósz-Sabosz felajánlások Budapesten

Hilköszégi Iroda: Dob-utca 35.

Kazinczy-u. főtemplom: Sussmann Adolf 36, Csillag Ignác, Friedmann Jenő, Löwinger Sándor, Schächter Armin, Spitz Hermann 20—20, Stern József, Stern Éliás, Schlesinger Adolf, Reitmann Manó 18—18, Sussmann Viktor rabbi, Steif Jonathán rabbi, Weisz Dezső, Haas N., Ungár Henrik, Korein Dezső, Zucker Henrik, Platseck Adolf, dr. Friedmann Izidor, Ernst Márkus, Mandel Imre, Mandel Jenő, Mayer Lipót, László Lajos, Leitner Gusztáv, Singer József, Spitz Lipót 10—10, Weingarten Salamon, dr. Goldberger Márk, Gelber Lázár, Goldberger Dávid, Gerstenfeld Mór, Glück Mór, Goldstein Aladár, Berczeller Bernát, Braun Zsigmond, Blum Zsigmond, Tauber Mihály, Weiszfeld József, Flaschner Antal, Fischmann Salamon, Preisz Mór, Fischer Heimann, Teitelbaum Dezső, Steiner József, Schönbrunn Márton, Schwartz (Ringwald), Schönfeld Hugó, Schreter Dezső, Salamon Mór, Skrek Lipót, Rosenberg Ödön, Rosenberg Dezső, Roth Sándor, Kramer Ignác, Friedmann (Rombach u. 16.) 5—5, Virág Gyula 4, Weisz Jenő, Gombó Mayer, Grünwald Béla, Bialazurker Vilmos, Boxhorn Mór, dr. Ungár Géza, Lázár Márkus, Csillag Jakab, Freund Jakab, Federer (Király u. 1.), Lefkovits Miksa, Jurovits N., Schweitzer Oszkár, Stern A. Sámuel, dr. Stern Simon, Schleifer Hermann, Kövesi Sándor, Fischl (Sip u.) 3—3, Goldklang Jakab, Bernstein Sámuel, Ábrahámsohn Dávid, Eidlitz (Bérkocsis-utca 41.), Eichel Éliás, Rosenberg Mihály, Klein Imre (VIII., Vig u. 30.) Feldmár, Szóbel Izsák, N. N., Schwartz Béla (Király u. 30.), Schlesinger József (Dob u. 53.), Kornai József 2—2, Weinstock, Mandel Simon, Holländer Dávid, Stein Salamon, Rosenberg Izsák fia, Muncsik Gyula, Keszenbaum Márton 1—1. Összesen P 614.—

Orczy-templom (Orth. Sasz Chevra): Klein Márkus 20, Klein Dávid, Kövesi Ignác 18—18, Heiden Leó, Heiden Géza, Kohn J. Hermann, Roth Henrik, Schlesinger S. J., Schönberger Fülöp 10—10, dr. Deutsch Emil és fia 7, Eisler Lajos, Ganzfried Jenő, Fisch László, Kohn Béla, Zimmer N., Spiller Ernő, Herzog József, Feldmann József S., Kohn Manó, Rosenbaum Miklós, dr. Stern Salamon, Strauszmann Dániel, Izsák Miklós, Sussmann Dezső, Werner Henrik 5—5, Altschüler E., Goldmann Béla, Büchler József, Frank József, Lindenfeld Zoltán, Goldstein Samu, Rosenblatt Mór 3—3, Abe-

lesz Miksa, Bunczel J. (Eperjes), Adler Jakab, Bergsmann Sándor, Auspitz Antal, Friedmann Jakab, Berger Juda, Neugewürtz Lipót, Davidovits Mózes Königsberg Ábrahám, Eisler Miksa, Hermann Mayer, Hochberger Sándor, Freund Lajos, Fisch Hermann, Lindenfeld Nátán, Leichter Béla, Neuwirth Jenő, Kohn Miksa, Rosenberg Izsák 2—2, Ausch Vilmos, Domán Mór, Fedrit Zoltán, Hönig Ödön, Jakobovits Adolf dr. Stein Artur, Appel G., Braun Henrik, Eckstein Dávid, Klein Lipót, Roth Vilmos, Löwinger, Williger Jakab, Klein N., Ungár, Weiszmann Lajos 1—1, Krausz Manó 0.50. Összesen P 275.50.

Csáky-utca 9. számú templom: Fischer Armin, Friedmann N., Goldner Károly, Halpert J. 10—10, Blau Imre, Engelmann Miksa, Engelmann Mór, Epstein Mór, Fejér Lajos, Fischer Andor, Jung (Bálvány u. 17.), Munk Miklós, Weisz Károly, Dános Armin, Ikovits S., dr. Königsberg J., Hirschler Juda, Pauncz Ernő, Präger Marcell 5—5, Fischl Bernát, dr. Lindenbaum, dr. Neumann R., Reiner Manó, Schürmacher A., Schwartz S., Salzer Sándor, Guttman L., Kassowitz N., Haas György, Haas Zsigmond, Ungár Gyula, Krausz N., Mandel Ignác 3—3, Moskovits E., Rosenbaum J., Weisz Hermann, Weinberger S., Grünwald Dávid, Glatz Miksa, Krausz Vilmos, Kaufmann Frigyes, Rottersmann N., Weinberger A., Weisz Lipót, Adler Vilmos, Frey Ödön 2—2, Fischer Vilmos, Grünwald P., Ripner J., Erdős N., Gansel Sándor, Diamant J., Fülöp J., Krausz A. 1—1. Összesen P 171.—

Kazinczy u. 27. „Tiferesz Bachurim” minjon: Steif Hermann 5 Kövesi Béla 2, Frank Ábrahám, Frank Bernát, Stern Mór, Strauszmann Sámuel, Strasser Fülöp, Rebenwurtz Leó, Schächter Sándor, Groszberg József, Fischl Béla, Klein Miklós, Klein Mihály, Langer Mór, Löffler Izidor, Ernst Fülöp, Breuer Árpád, Kollmann Manó 1-1, Kollmann Zsigmond, Bernstein Salamon, Brand Dániel, Ebert Hermann, Engel Dávid, Gewürtz Miksa, Gansel Manó Klein Tivadar, Klein Sándor, Klein Oszkár, Necker, Singer Ferenc, Steiger Dezső, Stern (Győr), Braun Sándor, Preisz J., Silberberg J. 0.50—0.50. Összesen P 31.08.

Bikur Chólim templom (Dessewify-u. 23.): Dr. Rakonitz Dezső, Mayer Miksa, Stern Ödön, Stern Leó 18—18, Neumann Mór, Rosenberger József, Rosenfeld Adolf, Schlesinger László 10—10, Schreiber W. Sámuel, Terner Adolf, Semmel Mór, Beiyovits Bernát, Mezei Antal 5—5, Rabinek Zsigmond, Blau Géza,

Budapesti Taliszzövöde Meisels, Rombach u. 8.

Propper, Wiesner Sándor, Hegedüs Ernő, Blau Jakab 3—3, Herz Vilmos, Mieselbach László, Löwy Samu, Hoffmann Miksa, dr. Hegedüs Jenő, Guttman Bernát, Deutsch Albert, Steinmetz Zsigmond, Keszenbaum Albert, Grosz Mihály, Kohn Ferdinánd, Weiser Géza, Fischer Izidor, Román Endre, Schlesinger Zoltán, Bernfeld Kálmán 2—2, Schönberger Adolf 1.50, Renner Dániel, Stärk Arthur, Körösi Ignác, Strasser Wolf, Feiner Lipót, dr. Fleischmann Gyula, Aczél Adolf, Elinger Arthur, Kálmán Arnold, Vincze Jakab, Nemes Márkus 1—1. Összesen P 199.50.

Óbudai Freudiger Ábrahám-minjon: Óbudai Freudiger Ábrahám 36, óbudai Freudiger Fülöp 18, óbudai Freudiger Sámuel, Stern Hermann 10—10, dr. Rakonitz Jenő, Gellért Lipót 5—5, Blau Lipót, dr. Deutsch Adolf, Weinstock Vilmos, Tauber Emil 3—3, Friedmann Bernát, Heiden Jenő, Ullmann Fülöp 2—2, Weisz (B.-gyarmat), Offenbüttler Farkas, Ernst Izidor, Blau Sándor Gellért Bandi, Reiner Lipót, Ganz Mór, Teller (Vörösmarty u. 25.), Muncsik Izidor, Eisler Jenő 1—1. Összesen P 112.

Frankl Adolf-minjon: Frankl Adolf, Kahan-Frankl Samu, dr. Reiner Imre 10—10, Groszberg Jenő, Klein Armin 5—5, Friedmann József 4, Schwarz Lipót, dr. Fürst Aladár, Kohn Rudolf, Friedmann S. B. 3—3, Eigner Izidor, Barna Samu, Eisner Jenő, Meisels Dezső, Schöff Ignác, Steiner Dániel, Blau Lipót, Kohn M. J. (Bonyhád), Berkovics Jenő 2—2, Kahan-Frankl Mózes, Kahan-Frankl Kálmán, Groszberg Ervin, Friedmann Ervin, Blau Imre, Blau Sándor, Fürst Henrik, Groszmann Benő, Wertheimer Artur, Klein Zoltán, Berger Vilmos, ifj. Groszberg Ernő, Ratzersdorf Armin 1—1, Klein Z. 0.50. Összesen P 87.50.

Chevro Thillim: Pál Fülöp 5, Mandel Salamon, Blitz Hermann, Blum Vilmos 3—3, Berger Henrik, Singer Simon, Holländer Gyula, Niszel József, Weingarten Ábrahám, Treiser Hermann 2—2, Bunzl Salamon, Jurovits Ignác, Einzig, Appel Hermann, Luger Hermann, Brettschneider Sucher, ifj. Weiszfeld, Weisz Osiás, Mayerovits József, dr. Kroo József, Roth (Rombach u. 5.), Goldstein Izrael, Winkler (Király u. 27.), Mandel Náhán, Weinberger Mózes, Teichmann, Eisenberger Zoltán, Pollák Farkas, Löwy J. Dávid, Krausz Sámuel, Németi Menyhért, Kornfeld Náhán, Bandel Simcha (Miskolc), Schwartz Izsák, Ungár Adolf, Sonnenschein H., Moskovits Izsák 1—1, Holländer Sándor, Berkovits (Paks), Mandel Mór, Braun Jakab, Sigál Miksa, Horovitz Sámuel, Frenkel Éliás, Rosenberg Dávid (S. A. Ujhely), Lebovits Nechemje 0.50—0.50. Összesen P. 57.50. (Folyt. köv.)

Zsidó bűnbak

Lehmann-elbeszélés, a XVIII. századból. 1.

Víg melódiák, andalító zenei hangok töltik be a báltermet. Heidelberg előkelőségei megjelentek táncmulatságon Heidersdorf gróf táborszernagynál, a vár kormányzójánál. A választófejedelmi udvar egész nemessége és az egész környék megjelent, ott díszlegetek a garnizon tisztjeinek egyruhái, a tisztok egy része elhozta családtagjait is. Pompás látványt nyújtott a hölgyek koszorúja, de mindannyiok közül kimagaslak szépségben és kedvességben a ház úrnője, az elragadó Viola.

Két tiszt nem vett részt a táncban. Ők a törökök elleni háborúkban megrokkantak. Egy ablakmélyedésben állnak és onnan nézik a táncoló párokat.

— Az ördögét, mondja egyik a másiknak, milyen gyönyörű a ház úrnője. Hiába, nagy szerencséje van a táborszernagnak. Fiatalon oly nagyszerű karriert csinált és amellet a legszebb asszony férjének mondhatja magát. De tudod-e pajtás, hogy milyen családból származik a grófnő?

— Pszt, felel a megszólított, jó lesz erről nem beszélni, mert ha meghallja kíváncsiságotat a gróf úr, el vagy veszve.

— Hát ez a felelet csak jobban felfokozza kíváncsiságotomat. Egész bátran elárulhatod nekem, bajtárs, mit is tudsz a grófnőről? Én nem fogom elárulni. Azt mondták nekem, hogy a generális Olaszországból hozta és valamilyen márkínőnek a leánya.

— Hát ami azt illeti, engem is be akartak csapni ezzel a mesével. Én azonban meggyőződtem, hogy ez nem igaz. Tudod, hogy én sokáig voltam Olaszországban és nagyon jól beszéltek olaszul. Egynéhány héttel ezelőtt megszólítottam a grófnőt ezen a nyelven és kiderült, egy szót sem ért. Ez engem azután arra ösztönzött, hogy érdeklődjem a dolog iránt és egy különös történetet hallottam.

— Ne kínozz, barátom, hanem mondd meg, mit hallottál?

— Elmondom neked, de csak akkor, ha hallgatni fogsz.

— Tiszti becsületszavamra.

— Azt mondják, hogy a gyönyörű Viola nem is felesége a táborszernagnak és eredeti neve *Feile* és tulajdonképen zsidónő.

— Mit? Zsidónő?!

— Az I'tenért, ne ordíts itt, hisz bajba kerülünk, ha hallják.

A tánc befejeződött és a lovakok a hölgyeket a helyekre vezették. A grófnő egyik szolgája tiszteletteljesen úrnőjéhez közeledett és azt mondta neki:

— Kegyelmes asszony, egy idegen van benn, beszélni akar kegyelmes asszonnyal.

— Mondd meg neki, hogy most nem hagyhatom el társaságomat.

— Ezt már megmondtam neki, de nem engedi magát visszautasítani, mert azt mondja, hogy igen fontos dolgokat akar közölni a kegyelmes grófnővel.

— Hát várjon holnapig, vagy forduljon a táborszernagynaghoz.

— Nem lehet lerázni az embert, mert mindig azt mondja, hogy csakis kegyelmességének mondhatja el, amit akar.

— Hát akkor vigyél viláosságot a kék szalonba, vezetd be őt, mindjárt jövök.

A szolga kiment, kint várta egy sápadt, egyszerűen öltözött fiatalember.

— Hát gyűjjék kegyelmed. A kegyelmes asszony megengedi, hogy bevezessem a szalonba, ahol megvárhatja őt.

Igy szolt s kezébe vett egy nagy gyertyatartót, előrement egy hosszú, szűk folyosón.

— Itt vagyunk tehát, szolt a szolga, és kinyitotta a szalont, lépjen be. A ház úrnője a másik oldalon, az ellenkező irányban lévő ajtón fog bejönni. Letette a gyertyatartót az asztalra és távozott.

— Mit akarhat ez a csavargó a grófnőtől — mormogta magában a szolga. Dehogyan jelentette volna be, ha előzőleg nem nyomott volna egy aranyat a markomba.

Az idegen gondolataiba elmerülve időzött a kék teremben, a kezeivel törzsölte homlokát és mélyen sóhajtott. Akkor egyszerre selyemsuhogás hallatszott, megjelent a grófnő, a szemben álló fiatalemberre rávetődött a gyertya fénye, amire a grófnő felkiáltott, sápadt lett és térdei ingadoztak.

— *Szímchó*, kiáltott szívetpö hangoz, te itt vagy?

A megszólított egy lépéssel közeledett hozzá s megboránkozással és tájadalommal telt pillantást vetett reá.

— Igen, én vagyok, a te testvéred, te becseltem aljas nő, aki szegény apánk ősz fejére szegyet hoztál, akiért szegény öreg anyánk szemét kísérja, az I'ten sujtó csapása...

— Ne átkozz engem, testvérem, ne átkozz, hanem ülj le inkább és mesélj szeretett szüleinkről.

— Szeretett szüleink? Te mersz így beszélni, óh, hogy megértem azt, hogy te, testvérem, annyira megfélemedezel a tisztességről és az erényről, hogy egész közönséges perszónává süllyedtél.

— Ne ítélj el, amíg nem tudod, hogy is történt. Hisz nem is voltál otthon, amikor a szerencsétlenség megtörtént. A gróf szerzőirodát rendezett be Bunzlauban és pont a mi házukban ütötte fel tanyáját, ahol énnekem a fiatal tapasztalatlan leánynak kellett őt kiszolgálnom. Ő, az előkelő úr, aki előtt mindenki a porban hevert, hódolt nekem. Én ezáltal igen hízelegve éreztem magam; nevének és állásának fénye, nem kevésbé személyének szeretetreméltósága: elvakított engem, s már a szülői házban az övé voltam. Amidőn a búcsúzás ideje érkezett, éjjeleken át sirva virrasztottam ágyamon. Féltem a szigorú apa haragjától, s a gróf azt ajánlotta nekem, hogy kövessem. És én követtem őt, nem volt más választásom...

— Óh, bár otthon lettem volna, biz' én megóvtalak volna, mint a szemem fényét.

Folyt. köv.)

במקום הזמנה פרשת

בעה"ת

הגנו מתכבדים לקרא את מעלת כבודכם בקריאה של היבה אל הגינת

בר מצוה

של בננו היב שלמה נ"י אשר נחוג א"ה כיום ש"ק פרשת בהעלותך הבעל בשעה 10 קודם צהריים בבית רחוב קאזינו.

הבר מצוה ידרוש בסוגי דליבון רעפים (ביצה ל"ג) במעוננו Edivs-utca 26/c. 1. 6 אחר הצהריים ונצפה לקראת בואכם לשלום.

בדאפעסט ביראה תלתאי תרצ"ה לפ"ק.

ה"ק יוסף גראססבערג וזוגותו.

HIREK

NAPTÁR

Sabosz B'haalajszchó
Szivon 21, II. Perek

Gyertyagyújtás (Bpest): 7.35
שבת קמנתעלה " 8.35

סוף זמן קריאת שמע (Bpest): 6.45

— A mostani szombat jajczer-imája. A „Derech Hachajim” szidur megemlíti, hogy a B'haalajszchó szombatján mondandó jajczer megáltható a II. sabosz-chant-kai jajczer imarendjében, ott viszont hiányzik a jelzett ima. Ezt a hiányt pótlandó, Schwarcz Lipót nyomdatulajdosnos, Kunszentmiklós, különnyomatot készített ebből az imából. (Ára: 50 darab 4 P, 100 drb. 6 P, 200 drb. 8 P.)

— Nagy miczvá! A tornyospálcai met-szőnek 9 apátlan-anyátlan árvája érdekében — írja nekünk Mátyás Máté nyugalmazott főlkántor — meg kellene mozdulni minden jó zsidó embernek. Minden köz-ségben gyűjtést kellene eszközölni, fillérenként össze kellene gyűjteni egy kis pénzt és havonként beküldeni a legidő-sebb árva címére: Glück Lenke, Tornyo-spálca (Szabolcs-megye).

— Előadás Erecz Jiszroélról. Prá-gából írják: Fischhof Ferenc prágai la-kos szentföldi útjáról visszatérve, a „Sinai” egyesületben mélyreható referá-tumot tartott palesztinai benyomásairól, az ország épüléséről, fejlődéséről és az ottani zsidóság valóságos viszonyairól. A tanulságos előadást ovációval fogadták.

— Egy matróna elhunyt. Szikszórol jelentik nekünk: Kilencvennegyedik élet-évében, nemes tartalmu hosszú élet után távozott az élők sorából özv. Reichmann Sámuelné Szikszón. Igazi mély valláso-ság, páratlan jótékonyág, lelki nemes-ségekben bővelkedő zsidó szív jellemezte az immár jobblétre szenderült Nagyszonyt. Erdemait 4 rabbi megindító hesz-pedekben méltatta, nagyszámu közönség e'ött. Hat gyermeke gyászolja továbbá 27 unokája és 33 décnokája.

Legművészbib

parókát

már 40 év óta

PESSL

udvari hölgyfodrász és kozmetikai
intézet hajmunka műhelye készít.
Budapest, IV., Váci-utca 19. szám.

— Új orth. anyahitközség. Pozsony-ból jelentik: „Pelsőc hitközsége, mely eddig — a nem-orth. Rozsnyóhoz tartozó — orth. fiókhitközség volt, a központi Irodának az iskolaiügyi minisztériumnál való sikeres intervenciálása folytán ön-álló orth. anyahitközséggé alakult. Dob-sina és Csetnek is Pelsőchöz csatlakoz-nak.”

— A „Hanna” gyermekmenza Bu-dapesten szeptemberig szünetelteti étkez-tetési akcióját, de áldásos működését 140 szegénysorsu gyermek nyaraltatása érde-kében tovább folytatja. E nemes cél szol-gálatában Binetter Jenő vesérigazgató neje, jótékonyágáról közismert úrnő, dunai sétahajózást rendez, melynek teljes jövedelmét a nyaraltatási akció javára ajánlotta fel. Felhívjuk erre a nagykö-zönség figyelmét és a nemes célra való tekintettel kérjük, hogy a sétahajózáson való részvételével, valamint jótékony adományaival 140 vézna gyermek nyaralását tegye lehetővé. (Jegyek Binetter Jenőné-nél, Városmajor-utca 46.. Tel.: 55-3-16, vagy Kertész-utca 32. Hanna egyesületben igényelhetők.)

— Az új ruszinszkói orth. Iroda jövő kedden tartja meg alakuló és választó közgyűlését Ungváron.

— A tokaji Jahrzeit. Ijor 21-én volt a megdicsőült Strasser Akiba főrabbi 11-ik Jahrzeitje. Az ezen alkalomból ren-dezett szijum hasasz-ünnepségen Tórá-t mondtak: Jungreis Nándor tokaji, Straßer Sámuel tiszafüredi főrabbi, Moskovits S. tokaji és Strasser Jonathan győri dajon, Strasser N. (Hajjúdorog) és Sik M. A Saez-Chevre gondnoka új-ból Rosenberg Zoltán lett. Szombaton a tiszafüredi főrabbi a templomban nagy-hatású drótsót tartott.

— Tóraavatási ünnepség. Hajdúbö-szörényből írják nekünk: „Lélekemelő ünnepségekben volt részünk Sovúajsz első cs. (n. Rubin Ábrahám újonnan íratott Tóratekereset adott a szefard beszhamid-rosba, fényes külsőségek között. Az ün-nepi beszédet Citron főrabbi tartotta nagy elokvenciával.”

— Öregék és ifjak... Egy Palesztiná-ból Németországba érkezett hitsorsost ki-kérdezték a szentföldi viszonyokról. A német kivándoroltak héber nyelvismere-tére vonatkozóan humorosan, de jellem-zően válaszolt. Az öregék héber szokincse ugymond, mincössze négy szóból áll; sa-lom (köszöntés), b'vakasa (kérem!) to-dah (köszönöm!), s'lichá (bocsánat!); az ifjak viszont meglehetősen jól birják a héber nyelvet, de ez a négy fog'aom hiányzik a szótárukából.

— A munkácsi főrabbi Kisvárdán. Tudósítónk jelentése szerint, Spira Lá-zár munkácsi főrabbi a jövő heti (S'lach) szombatot kisvárdai hívei körében fogja eltölteni.

x Elsőrangú, szigorúan kóser gyermek-nyaraló nyílt meg Miskolc mellett. Leg-kitűnőbb ellátás. Orvos pedagógus leg-gondosabb felügyelete. Pormentes hegyi levegő. Havi 100 pengő. Kitűnő referen-ciák elért eredményekről. Cím: G.-né Friedmann Janka, Budapest, Tüvis-utca 28. (Felvilágosítással szívesen szolgál Sternbergné, Dob-utca 31., tel.: 403-68.)

x Lehúzott redőny, nagy to'ongás bizonyítja, hogy nyári divatújodásainak csodálatos színpompája, kiváló minősége és olcsó árai megőcsözték a hölgyeket. Keresse fel azonnal áruházamat és győ-ződjék meg Ön is róla! Spitz Herman Divatáruhaza, Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. szám.

x Minden magyar, német, héber és angol könyv, azonnal megje'enése után kikölcsönözhető Gondos Sándor modern és zsidó kölcsönkönyvtárból. Díj ha-vonta 1 pengő. VI., Andrassy-út 67.

— „Chavürasz Talmidim” javára be-folyt: Porges Mihály Szombathely gyűjtése 18, Oberländer Zs. és Berkovits N. gyűjtése Budapest—Ujpest 16.50, Hoff-mann S. Csorna gyűjtése 12.50, Klein József Kisvárdai gyűjtése 9, Grünberger Benő Sárvár gyűjtése 6, Weiszberger Dávid Szakály 5, Friedmann Jenő Rákos-csaba 2, ifj. Weisz M. B.-gyarmat 13 P.

KORYTNICA
gyógyfürdő a Tátrában. A kis Karlsbad
Értesitem a t. c. közönséget, hogy orth.
kóser vendéglőmet, melyben pozsonyi
vágást használok, megnyitottam. Olcsó
árak. Jó kiszolgálás.
LÖVINGER GYULÁNÉ Somorjáról
(Korytnica fürdő (Rózsahegy mellett))

ORTH. KÓSER KOHN. PENZIO
BALATONSZEMESÉN
Egész éven át nyitva. Elismerten
tisza és kitűnő konyha. Penzió-árak
előszedőben P 4.50, főszezonban P
5-7. Sovúajszon át négy teljes nap
18 P. Előjegyzések már elfogadta-
nak. Cím: Kohn-penzio Balatonszemes

— Templomavatási ünnepség. Lé-lekemelő ünnepélynek volt színhelye a budapesti Garay-u. 48. sz. imaház. A gyönyörűen átalakított templomot vasár-nap avatták fel. Délután 6 órakor zsúfo-lásig megtelt az imaház, ott voltak a fő-városi orthodoxia közp. vezetőségének tagjai is: Óbudai Freudiger Ábrahám hitközségi elnök, Kahan-Frankl Samu országos elnök, Schlesinger József, Klein Márkus, Schlesinger Adolf előjárók, dr. Friedmann Izidor, Korein Dezső stb. Böhm József vezetésével megjelent a Garay-téri templomegyesület előjárósága. Az ünnepséget Stern kántor zsoltaireke vezette be, majd Klein József egyi. rabbi és Paskusz Mór lendületes beszédben üd-vőzölték a megjelenteket és köszönetet mondtak a lelkes adakozóknak, akik áldozatkészségének köszönhető a templom pompás újjáalakítása. A virágokkal fel-écsiztetett udvarban a VII. ker. T. B. százertertekes szijum-bankettje zárta be a szép ünnepélyt. A lakomán szép Tórágék-et mondtak: Sussmann, Steif rabbik, Braun rabbi, Klein Márkus, dr. Deutsch igazgató, Domány Ernő. A zsinagóga újjáépítésében nagy része van Böhm Ja-kab, Stern Leó, Benedikt Áron, Paskusz Mór, Widder Adolf, Knöpfler Bernát, Spiegel Menyhért, Szilágyi Pál stb. stb. urak áldozatkészségének.

— R. Wolf Löw z. c. I. Mult hét csüt-törtökön kísérték utolsó útjára 74 éves korában Kolozsvárott, az ott váratlanul elhunyt Reb Wolf (Binjomin Z'ev) Löw neves sátoraljai helyi talmudtudóst. A megboldogult a fia, illetve unokája volt R. Előzör és R. Jirmijó Löw ungvári és új-helyi gaonoknak. A megdicsőült, aki az egri főrabbi sógora volt, teljesen a Tórá-nak élt. Utolsó éveit korát meghazudtoló energiával atyja és nagyatyja művei ki-adásának szentelte, mely munka ered-ménye a „P'küdasz El'ozor” című hatalmas és „Ansé Sém” c. kisebb terjedelmű mű. Mindkettőhöz „Amtáchász” és „Sáaré Binjomon” címen, nagy tudásról tanu-skodó függelékkel írt. Az elhunytat, ki

Orthodox kóser Penzió
a Svábhgy déli lejtőjén. Magaslati levegő.
Minden szoba terrasszal és folyóvízzel.
Külön diétás konyha. Nyáron állandó
minjon. Üdülők és nyaralók kellemes
otthona. Elsőrendű és olcsó ellátás.
Krausz Mór tulajdonos. Budapest,
I., Torbágyi-út 110. Telefon: 65-2-75.

LUHASCHOWITZ
gyógyfürdőn szigoruan
orth. kóser
SINGER VENDÉGLŐ
Elsőrendű konyha, szolid kiszolgálás,
mérsékelt árak.

Legolcsóbb,
legízletesebb
orth. כשר
házikoszt

Wesselényi-utca 18.
(Kazinczy-utca sarok)

Weisz
Mendel
éttermében.

Telefon: 44-2-75

Négyfogásos menü:

leves, hús, főze-
lék, tészta P1.30

Halfélék minden
időben, 50-60 fill.

VII. Wesselényi-u. 18
(Kazinczy-u. sarok)
Címre ügyelni!

több tudós kortársával levelezésben ál-lott, a megdicsőült R. Koppel Reich bpesti és Winkler mádi gaonok rabbioklevéllel tüntették ki. Temetése nagy részvétellel ment végbe. Glasner kolozsvári főrabbi, majd nagytudású rokona R. Feivel Hirs Grosz és több más talmudtudós búcsú-zattak az újhelyiek nagy halottját. Hat gyermeke gyászolja R. Binjomon Z'ev ben Liebet. — הנצי"ה

— Dr. Schönfeld főszerkesztő halála. Mély megdöbbenést keltett a budapesti zsidóság széles rétegeiben dr. Schönfeld Józsefnek, a „Zsidó Szemle” főszerkesz-tőjének, egy műtét után történt hirtelen elhunyt. Az elhunyt mindössze 51 éves volt és nemrég ünnepelte szerkesztői működésének 25 éves jubileumát. Neje, egyetlen leánya és agg édesatyja sirat-ják korai, váratlan elhunytát. A felekezeti sajtó munkásai: kedves egyéniségű, szol-gálatkész és igen tehetséges, zsidó tu-dással felruházott kartársat veszítettek benne. Pihenjen békében!

— A budapesti orth. nők tovább-képző tanfolyamának előadásai szombaton délelőtt 1/2 12 órakor tartatnak meg (Dob-utca 35. II.). Számos megjelenést kér a vezetőség nevében: Zobel Sára.

CSALÁDI HÍREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)
Deutsch Vilma, Deutsch Géza buda-pesti orth. hitk. alelnök leányát, elje-gyezte Sauerbeig Imre Budapesten.
Préger Lili és Weiser Zoltán Buda-pest, jegyesek.

Singer Fanycsika Budapest, Weber Mór Kiskunfélegyháza, jegyesek.

Rosenfeld Kató Debrecenben e hó 11-én tartotta esküvőjét Rosenberg Ignác-sal Dombrádról.

Landau Hajnalka Sátoraljai helyi és Weiser József Kisszekerés, jegyesek. (A fegyvergyarmati jesiva, jeles goncínokának szívesen gratulál.)

Kritzer Ilke Bonyhád, Gottesmann Ignác Salgótarján, jegyesek.

Gottesmann Ignác eljegyzéséhez szíve-lyesen gratulál a Tif. Bach Salgótarján.

Groszberg Jenő főszerkesztő és neje tisztelettel meghívják ismerőseiket és barátait, Ervin fitúknak e hó 22-én szombaton délelőtt 10 órakor a Kazinczy templomban megtartandó barniczvá-ünnepélyére. (Dróso délután 6 órakor a lakáson: Eötvös utca 26/c. I. em. 6.)

SOPRON

gyógyfürdő fekvésű hegységében,
a Lővér-szálló szomszédságában,
orthodox vendéglőt nyitottam
Szállás is kapható. Olcsó árak.
GRÓSZ BERNÁT, Sopron, Honvéd-utca 22.

Apró hirdetések

NŐSÜLNE vagy benősülne, modern 24 éves egyedülálló kereskedősegéd 2000 P hozománnyal vidékre is. Bérletjeggyel rendelkezik. Jelige „Szolid leány.”

PALESZTINAI certifikáttal és szakmával rendelkező intelligens, vallásos fiatallembert keresek férjül leányom részére. Jelige „4—5000.”

VALLÁSOS mindenek szakácsné kért: családhoz azonnal felvétetik. Jelentkezni lehet: Kazinczy-u. 41. I. em.

FESTÉKSZAKMÁBAN jártas, jömegejelenésű fiatallembert utazónak keresek. Ajánlatok előző munkahely megjelölésével *Frisch József, Békéscsaba*, címre **PERFEKT SZAKÁCSNÓ** szigorúan vallásos, azonnalra kerestetik. Braun Henrik, Bratislava, Köztársaság-tér 20.

MAJRE NEVAJCHIM eladó. Cim kettőslapon a kiadóban.

BÁRMILYEN állásba ajánlkozom. „Árvaleány” jelige. (20 fill. bélyeg.)

SZAKÁCSNÓ, perfekt, vallásos, azonnalra felvétetik. Kohn J. Hermann, Budapest, Király-utca 9.

DEBRECENBEN pályaudvar közelében (Hunyadi-u. 15.) új, szigorúan orth. étkezde nyílt. Schreiber Mór.

HÁZASSÁG céljából megismerkednék oly 20—22 éves kedves, barna, orth. leánnyal, aki megértéssel viseltetne egy intelligens, talmudban jártas fiatalemberrel szemben. Cim: Dohánytőzsdé, VII., Wesselényi-utca 39. Fleischmann

PÉKSEGÉDET keresek, aki komlókegyér sütésében jártas, iparral rendelkezik, nőden, szombattartó. Schwarcz Izó, Szarvas.

VASKERESKEDŐSEGÉD, fiatal, szombattartó, állást keres. Cim: Schwimmer Jenő, Kisvárd.

SZAKÁCSNÓ, középkorú, vallásos, nagyobb családhoz mindenek mellé kerestetik. Weisz Jenő, Kemece.

ORTH. ÉTKEZDE forgalmas városban, jól bevezetve, családi körülmények miatt átadó. Cim kettőslapon a kiadóban.

NAGYOBB vidéki város orth. hitközségének nyugalomba vonuló jegyzője és hitoktatója keres csinos leánya részére férjül erre az állásra alkalmas és képzett fiatallembert. „Hitközségi jegyző” jeligére a kiadóba. (20 fill. bélyeg.)

ÖNÁLLÓ, jó megjelenésű konfekció-férfiszabó, tanfolyamot végzett szabász, be- vagy megnősülne. „Orth. intelligens 27” jelige. (20 fill. bélyeg.)

NÉMET GYERMEKÜDŐLŐ Siófok, kóser, a gyermekek paradicsoma. Deutscher Kindergarten. Igazgató: Grünfeldné, Tante Renée, Orvosi felügyelet, német társalgás, sport. Változatos koszt. Havi 80—100 P. Rökcs Szilárd-utca 19. I. 12.

BOCHÜR műflog, joré somájim, aki 3 rabbi hatorójával rendelkezik, ajfesz-sajchet állást keres, esetleg benősülne. Információ: Braun rabbinál, Budapest. Szövetség-utca 43.

DEBRECENBEN elsőrangú orth. kóser étterem: Klein, Piac-u. 70. (Olcsó lakodalmi szervizirozás.)

JÖLMENŐ üzlet, 10,000 P készpénz van. Feleségül vennék intelligens, szigorúan vallásos, szép, jómegjelenésű, házias, üzlethez értő, fiatal leányt 12—15,000 pengővel. *M'jucheszesa* előnyben. Ajánlatok „jó szerencse” jeligére a kiadóba. (20 fill. bélyeg.)

NYIREGYHÁZÁN lakodalmakat legolcsóbban elvállal; olcsó izletes menút felezőgál: Klein Géza orth. étterem, Bencs László-tér 5.

HÁZTARTÁSBAN teljesen jártas falusi leányt, esetleg árvaléányt felveszek, Stern, Bácsalmás.

22 ÉVES szép leányom részére volt bóchert keresek. Hozomány 2000 pengő. „Tajro” jelige.

ÁLLÁST keres háztartásban teljesen jártas fiatal leány. „Szolid” jelige.

41 ÉVES ben-tajró maturanált sógorom, évek óta jól prosperáló romániai gyárüzemmel, keres korbán hozzáillő, jócsaládból való intelligens, szolid egyéniségű szép leányt vagy özvegyet. „Hozomány mellékkörülmény” jeligével a kiadóba. (20 filléres bélyeg.)

ÉRDEMES család existenciát alapíthat csiák-internátus létesítésével. Kéri a jó sziveket, hogy ágynemével támogassák. Cim a kiadóban.

MÁTRAFÜREDEN orth. kóser penzióban előszobában P. 5-től nyaralhat. Klein Sámuel, Mátrafüred.

32 ÉVES fiatallembert, vegyeskereskedésben 10 éve üzletvezető, 1000 P készpénze van, nősülne, vagy benősülne, esetleg állásba. Cim: B. S., Vác, Csáky-út 26. szám.

KÁVÉMÉRÉS ÉS ÉTKEZDE, orth. kóser, Pozsonyban forgalmas helyen jól bevezetve, családi okok miatt jutányosan átvehető. Cim: Müller, Bratislava, Edlov dvor.

HUGOM részére keresek existenciával rendelkező, kifogástalan jellemű harmincötön felüli férjet, esetleg özvegyet. Hozomány 4000 P. „Borsodi” jelige.

JÓL FŐZŐ tisztá mindenest keresek. Sternberg, Bpest Bálvány-utca 23.

23 ÉVES fiatallembert, férfikonfekció üzletben állást keres. „Megbízható” jelige, **EGZISZTENCIÁVAL** bíró magányos orth. vallásos nő, elvenne magányos özvegy ember. Jelige „Megértő.” (20 filléres bélyeg.)

HÁZVEZETŐNŐNEK elmenne család mellé kis családhoz intelligens leány. „Bechóvéd” jeligére.

PERFEKT szakácsnő hosszú bizonyítványokkal felvétetik. Skrek, Dob-utca 27.

ÁLLÁSBAN levő metsző, 500 pengő lépést ad, megélhetést nyújtó állásért. „Megélhetés” jelige. (20 fill. bélyeg.)

BUDAKESZIN orth. vendéglő: Kornfeld A. D., Erdő-u. 26. Pesti vágatás. Diétikus koszt is van. (Sadchen-ügyekben 20 filléres bélyeg.)

FÉRJHEZ MENNE 37 éves gyermektelen elvált asszony, jól bevezetett üzlettel, 35—45 éves kereskedőhöz. Esetleg özvegy vagy elvált. „Talmudban jártas előnyben” jeligére. (20 filléres bélyeg.)

KERESEK ügyes, vallásos, a magyar, német és szlovák nyelvet bírő, a textil- és cívatárúszakmában jártas segédet. „Volt bócher előnyben” jeligére, Müllerhez, Bratislava, Edlov dvor.

FÉRJHEZ MENNE 38 éves gyermektelen orth. elvált asszony 15,000 P értékkel, 40—45 éves gyermektelen vagy egygyermekes fődbirtokoshoz, ill. kereskedőhöz. „Kisvárosi élet” jelige. (20 filléres bélyeg.)

Pályázatok

A hajduböszörményi Bész János egye-sület iskolájánál betöltendő tanítónői állásra ezenel pályázatot hirdetünk. A megválasztandó tanítónő kötelessége lesz a Bész János iskolába járó leányokat a Bész János iskolák tantárgyaira tanítani. Pályázhat zsidó tanítónőképztől végzett, vallásos családból származó tanítónő. A wieni Bész János iskolában oklevelet nyert pályázó előnyben részesül. A megválasztandó részére a rendes javadalmazáson kívül a hajduböszörményi orth. hitközség biztosítja a helybeli polgári leányiskola hittanári állását s mód adatok számára magántanulók korrepetálására is. Felhívjuk az ezen állásra pályázó tanítónőket, hogy születési anyakönyvi kivonattal, tanítónői oklevéllel (vagy annak hiteles másolatával), erkölcsi megbízhatóságot, szigorúan vallásos orthodox életmódot, valamint esetleges eddigi működést igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket a hitközség elnökéhez f. é. június 30-ig postán küldjék be. A pályázati kérvényben megjelölendő a fizetési-igény és rövid életrajz (curriculum vitae) is adandó. Hiányosan felszerelt, a pályázat feltételeinek meg nem felelő, vagy későn érkező kérvények figyelembe nem vehetők. Hajduböszörmény, 1935. június 4.

Dr. Józán Sándor
hitk. elnök

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Springer nyomda Bethlen Gábor u. 33.

אללנע מיינע יידישע צייטונג

ז'ד

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"לSzerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42—5—90. Csekk száma: 50.791.
Egész évre: 20 pengő. Külföldre P 25.Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A kereskedelmi miniszter nyilatkozik a vasárnapi munkaszünetről

„A rendelet érvényesítésénél a legmesszebbmenő könnyítések fogjuk alkalmazni indokolt esetben, a törvényszakas által sérelmezett érdekközösségekkel szemben” — mondja Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter

— Kormitzer Béla interjúja —

Amint a *Zsidó Ujság* olvasói előtt ismeretes, a kormány még a múlt évben tervbevette a teljes vasárnapi munkaszünetnek az egész vonalon való érvényesítését, mely rendelkezés természetesen nagy általánosságban — úgy a munkaadók, mint a munkások részéről csak szimpátiát és megértést váltott ki a reformkormány szociális gondolkodása iránt, mert teljes pihenést kíván biztosítani e rendelkezéssel, a hat napon át robotoló munkaadó és munkásnak.

A kereskedelmi kormányzatnak eme kétségkívül szociális, de főleg humanisztikus új rendelkezése azonban *másrészről olyan súlyos érdekeket sért*, amelyre már a múltban is több ízben hivat fel a *Zsidó Ujság* a kereskedelmi kormányzat bölcs figyelmét.

Ezúttal is hangsúlyozni kívánjuk, hogy nem akarunk ebből a problémából zsidókérdést csinálni, — már azért sem mert

a teljes vasárnapi munkaszünetnek törvénybe iktatása nemcsak a szombattartó zsidó kereskedőktől vonja meg azt a pluszt, melyet eddig a vasárnapi üzleti órák nyújtottak, hanem ugyanakkor ez a rendelkezés súlyosan vét a falusi földművelés népi érdekei ellen is.

Mert a gazdaközönség, vagy különösen a tanyai nép, az egész heti munkaidő miatt csak vasárnap jut abba a helyzetbe, hogy a közeli községben, vagy

városban bevásárlásait eszközölhesse. Az általános vasárnapi munkaszünet bevezetése tehát nagy idő- és munkavesztését jelenti majd a földművelő lakosságnak és

a rendelet életbeléptetése a falusi és tanyai nép körében minden biztonnal nagy recenziust, zúgolódást és elkeseredést fog kiváltani.

Hatványozott mértékben sérelmezi és létalapjaiban támadja meg azonban a készülő új törvény az orthodox-zsidó rétegeket, ezeket a nagybárá törpe existenciákat: a falusi kis szatócsot, a kiskereskedőt, a vallásos és a hitnek eme hősi pionírjait, akik méltán megérdemlik, hogy az új törvény egy olyan platformot teremtsen, amely az ő érdekeiket a lehetőség szerint megóvjá.

Miután még a napilapok sem jutottak abba a helyzetbe, hogy a kiadandó új törvény rendelkezéseit illetően felvilágosítással szolgálhassanak, — tekintettel az ügynek közérdekű nagy horderejére, magához *Bornemisza Géza* kereskedelemügyi miniszterhez fordultam, aki a következőket volt szíves nyilatkozni az új törvényről:

— A teljes vasárnapi munkaszünetre vonatkozó új törvényt valóban a legkorábbi időn belül életbe fogom léptetni. Első nyilatkozatom ez ebben a kérdésben, mert a törvény még nem került a plénum elé és így arról még nem nyilatkozhattam.

— Az új törvény nem törvényjavaslat formájában lett megalkotva, hanem

novelláris uton a harminchármas bizottság felhatalmazása alapján, mely ilyenformán rövidesen életbe is lép.

— Az új rendelkezést eddig minden oldalról a legnagyobb örömmel üdvözlőtétek és remélem, hogy annak megvalósítása ellen a jövőben sem fognak aggályok fellépni.

Itt megemlítem a miniszternek, hogy valószínűleg elkerülte a figyelmét az új törvénynek az az árnyoldala, amely általános érvénybeléptetése esetén súlyosan sérti a falusi nép és a vallásos szombattartó zsidóság gazdasági érdekeit. Ez pedig nem lehet célja kegyelmes uramnak, — jegyzem meg.

Bornemisza miniszter csak egy pillanatra gondolkozik, majd a következő kijelentést teszi:

— Ezeket a szempontokat a törvény megalkotásánál figyelembe fogom venni. Indokolt és méltányos esetben, a legmesszebbmenő könnyítéseket fogjuk alkalmazni, hogy a sérelmezettek érdekeit a lehetőség szerint megóvjuk.

Eddig a miniszter nyilatkozata.

Tudomásom van róla, hogy az Orthodox Központi Iroda még a múlt évben terjedelmes memorandumot terjesztett a kereskedelmi miniszterium elé, amelyben — a tervezett rendelkezésekkel kapcsolatban — az orthodox kereskedők rendkívül fontos érdekeik figyelembevételét kérte. Ebben kifejtette mindazokat a gazdasági és vallási szempontokat, amelyek multhatatlanul szüksé-